

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 27
IM. SZARYCH SZEREGÓW
W RADOMIU
NA ROK SZKOLNY 2024/2025**

Szkolny program wychowawczo –profilaktyczny Publicznej Szkoły Podstawowej nr 27 im.

Szarych Szeregów w Radomiu został przyjęty do realizacji w roku szkolnym 2024/2025

na mocy Uchwały Rady Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną w dniu 30 września 2024 roku.

I.WSTĘP

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Publicznej Szkole Podstawowej nr 27 im. Szarych Szeregów w Radomiu jest fundamentem działań edukacyjnych i wychowawczych szkoły. Jego struktura opiera się na wspólnie wypracowanych wartościach przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców oraz Samorząd Uczniowski, w zgodzie z przyjętą koncepcją pracy szkoły. Program odzwierciedla nie tylko misję i cele szkoły, ale również kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025.

Wychowanie to proces wszechstronnego wspierania uczniów w ich rozwoju, który umożliwia im osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferach: fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej, dostosowanej do ich indywidualnych możliwości. Naszym celem jest, aby uczniowie potrafili prowadzić zdrowy styl życia, budować trwałe i satysfakcjonujące relacje z innymi, skutecznie współpracować w grupie oraz brać odpowiedzialność za swoje decyzje i zachowania. Ważnym elementem wychowania jest dbanie o bezpieczeństwo własne oraz innych, dostrzeganie potrzeb drugiego człowieka, kierowanie się wartościami przyjętymi przez szkołę, a także rozwijanie postaw prospołecznych i patriotycznych.

Profilaktyka to kompleksowe działania uzupełniające proces wychowawczy, które obejmują trzy kluczowe obszary: wspieranie uczniów w radzeniu sobie z trudnościami, ograniczanie i eliminowanie czynników ryzyka oraz wzmacnianie i inicjowanie czynników chroniących. W ramach naszych działań stosujemy profilaktykę skoncentrowaną na wszystkich uczniach szkoły, identyfikowanych na podstawie corocznej diagnozy problemów i zagrożeń.

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- podstawy prawa oświatowego;
- wytyczne MEiN
- kierunki realizacji polityki oświatowej państwa;
- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- przeprowadzoną diagnozę sytuacji wychowawczej, opiekuńczej, zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi, uzależnieniami w szkole i środowisku;

- przeprowadzoną analizą czynników chroniących i czynników ryzyka.

Program realizowany będzie przez wszystkich wychowawców i nauczycieli przedmiotów we współpracy z dyrekcją, ze specjalistami: pedagogami, psychologami, logopedą, pielęgniarką szkolną oraz rodzicami uczniów a także z instytucjami, innymi szkołami i organizacjami pozarządowymi.

II PODSTAWA PRAWNA:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1.
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017, poz. 59, z późn. zm.)
3. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017r. poz. 356).
5. Rozporządzenie MEN z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozp. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, Dz. U z 25 stycznia 2018 r., poz. 214
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55).

8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), Rozporządzenie MEN z dnia 13 sierpnia 2020 r. zmieniające ww. rozporządzenie (Dz. U. 2020, poz. 1386)
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591).

III MISJA SZKOŁY

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców. Wysoki priorytet ma także profilaktyka i działania pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego uczniów.

- Dbamy, aby nasza szkoła była bezpieczna i przyjazna, zapewniająca uczniom życzliwy klimat, jakość nauczania i wychowywania.
- Promujemy zdrowy styl życia, wspieramy postawy prozdrowotne i prospołeczne, przeciwdziałamy zachowaniem ryzykownym.
- Uczeń rozwija swoje zainteresowania, korzysta z oferty zajęć pozalekcyjnych, jest aktywny, kulturalny, dba o swoje zdrowie.
- Kadra pedagogiczna posiada wysokie kwalifikacje i doświadczenie tj. wspiera indywidualny rozwój ucznia, uczy samodzielnego rozwiązywania problemów i wiary we własne możliwości.
- Pracownicy szkoły uczą tolerancji, miłości i szacunku do drugiego człowieka i otaczającej przyrody.

- Rodzice aktywnie uczestniczą w procesie budowania systemu wartości u swoich dzieci, współdziałają i wspierają nauczycieli w pracy, pomagają rozwiązywać problemy szkoły.
- Szkoła współpracuje ze środowiskiem lokalnym, prasą, TV, które wspierają działania szkoły.
- Szkoła realizuje cztery aspekty wychowania w praktyce: korygowanie, kształtowanie, wspomaganie i zapobieganie.

IV. SYLWETKA ABSOLWENTA PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 27 IM. SZARYCH SZEREGÓW W RADOMIU:

Dążeniem szkoły jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Absolwent naszej szkoły to człowiek tolerancyjny, dbający o bezpieczeństwo własne i innych aktywny, ciekawy świata, uczciwy i prawy, promujący zdrowy styl życia. Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności;
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia;
- szanuje siebie i innych, jest odpowiedzialny za siebie i innych;
- prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne;
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły;
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi;
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego;
- jest tolerancyjny;
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne;
- jest ambitny, kreatywny, odważny, samodzielny;
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych;

- zna zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej) oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z dłu gotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego);
- rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy, uzależnień behawioralnych);
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy;
- jest odporny na niepowodzenia;
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole;
- szanuje wspólne dobro, jest odpowiedzialny za siebie i innych;
- rozumie konieczność podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji;
- potrafi praktycznie wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną;
- zna swoje mocne i słabe strony;
- jest asertywny, komunikatywny, przedsiębiorczy i twórczy;

V. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Podstawę do podejmowania działalności, stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza.

W oparciu o diagnozę, nauczyciel lub wychowawca w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły wybiera formę, w której realizuje program wychowawczo-profilaktyczny uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Przy opracowaniu diagnozy wzięto pod uwagę:

czynniki chroniące, czynniki ryzyka.

1. **Czynniki chroniące** - indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.
2. **Czynniki ryzyka** - indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia negatywnych zachowań.

Ocena potencjałów i możliwości rozwojowych uczniów

- Jaki jest aktualny poziom rozwoju uczniów w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej?
- Jaki jest ich potencjał w wyżej wymienionych sferach (w tym uzdolnienia, trudności w nauce i funkcjonowaniu)?
- Jakie są ich wizje rozwojowe i plany życiowe (w zakresie edukacji, rozwoju zawodowego, osiągnięć życiowych)?

Analiza uwarunkowań lokalnej społeczności (ocena zasobów społecznych, jako czynnik wspomagający wychowanie i profilaktykę)

- Jakie czynniki w społeczności lokalnej wspierają dzieci i młodzież w rozwoju (np. zaangażowani i współpracujący ze szkołą rodzice, szeroki wachlarz zajęć pozalekcyjnych itp.)?
- Czego potrzebuje lokalna społeczność, dla lepszego funkcjonowania?
- W czym tkwi potencjał takiej społeczności?

Informacje o zasobach szkoły:

- przygotowanie merytoryczne nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych (zarówno przygotowanie podstawowe, jak i specjalistyczne kwalifikacje); Ś
- zasoby materialne (np. boiska szkolne, pracownie, sala gimnastyczna); Ś
- zasoby techniczne (wyposażenie pracowni); Ś
- zasoby organizacyjne (wolontariat uczniowski).

Ludzkie zasoby szkoły to:

- dyrektor (kompetencje kadry kierowniczej) – sprawnie zarządzający pracą szkoły, dbający o bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny szkoły/placówki, sprzyjający działaniom profilaktycznym; nauczyciele (kompetencje zawodowe, rozwijane poprzez dodatkowe doskonalenie się) – prowadzący analizę mocnych i słabych stron szkoły/placówki;
- specjaliści szkolni – pedagodzy i psychologowie szkolni, psychoterapeuci, pielęgniarki szkolne;
- szkolni realizatorzy programów profilaktycznych;

- specjaliści spoza szkoły – współpracujący ze szkołą, zapewniający dostęp do poradni psychologiczno-pedagogicznej i innych placówek pomocowych;
- rodzice – partnerzy w działaniach wychowawczych i profilaktycznych, zainteresowani sytuacją szkolną swoich dzieci;
- wolontariusze – uczniowie, dorośli.

VI. CELE OGÓLNE

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań w zakresie promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych;
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników);
- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw pro społecznych w sytuacji kryzysowej;
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta;
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych;
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych;
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;
- 6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;
- 7) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- 8) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym;
- 9) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej;
- 10) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych;
- 11) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę” mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych,

nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;

- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- 3) doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i starszej młodzieży;
- 4) poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą;
- 5) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- 6) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 7) poszerzanie wiedzy uczniów na temat metod zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych;
- 8) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- 9) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych, a także działań podejmowanych na rzecz kompensowania negatywnych skutków przedłużającej się epidemii;
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych;
- 3) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych;
- 4) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 5) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych;
- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych;
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia;

- 4) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły.

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych;
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;
- 4) poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji;
- 5) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;
- 6) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole;
- promowanie zdrowego stylu życia;
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych;

- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków);
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej;
- niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość;
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem;
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

VII. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole;
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły;
- inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów;
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły;

- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań;
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego;
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły;
- motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne;
- monitoruje współpracę pedagoga specjalnego z nauczycielami, wychowawcami, innymi specjalistami oraz umacnia wspierającą rolę pedagoga specjalnego w rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki;
- stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów;
- inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia;
- dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału z zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą, a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów po okresie długotrwałej nauki zdalnej i izolacji od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami;

- dostosowuje wymagania związane z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności zdalnego nauczania;
- dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie ze współczesnymi zagrożeniami oraz adaptacji do zmieniających się warunków nauki;
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców;
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i uzależnieniami od technologii cyfrowych;
- uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
- uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas, innymi nauczycielami, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem, innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia;
- reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów, w tym uzależnień od technologii cyfrowych;
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i innymi negatywnymi skutkami współczesnych zagrożeń;

- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, skutków zaburzonych relacji rodzinnych, problemów w nawiązywaniu / utrzymaniu prawidłowych relacji rówieśniczych;
- wspierają uczniów – cudzoziemców w pokonywaniu trudności związanych z różnicami kulturowymi, w tym uczniów z Ukrainy (w szczególności z powodu sytuacji kryzysowej, w jakiej się znaleźli);
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji;
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach;
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia.

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania;
- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, w tym zagrożenia wynikające np. z długotrwałej izolacji społecznej w okresie epidemii, zaburzonych relacji rówieśniczych i rodzinnych, sytuacji kryzysowej uczniów ukraińskich, itp.;
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, a także nadużywaniem technologii cyfrowych;
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów;

- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy;
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły;
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu;
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami - uwzględniają trudności w funkcjonowaniu uczniów w szkole wynikające np. z doświadczanego kryzysu, choroby, izolacji społecznej, nieprawidłowych relacji rówieśniczych, itp.;
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem specjalnym, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach;
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji;
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców;
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej;
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych;
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży;
- podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

5. Zespół wychowawców:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, udzielania kar, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych;
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze, promuje metodę pozytywnego dyscyplinowania uczniów;
- promuje doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb;
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy;
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły;
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów;
- inne, wynikające ze specyfiki potrzeb szkoły.

6. Pedagog specjalny, m.in.:

- współpracuje z nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, rodzicami i uczniami w:
 - rekomendowaniu dyrektorowi działań w zakresie zapewnienia aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz tworzeniu warunków dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów;
 - rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów;
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniami;

- współpracuje, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami (m.in. poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, innymi przedszkolami, szkołami i placówkami, organizacjami pozarządowymi, pomocą nauczyciela, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny);
- przedstawia radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wymienionych wyżej zadań.

7. Pedagog szkolny/psycholog:

- diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów;
- uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów;
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach;
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego;
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów;
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów;
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji, a także w udzielaniu im wsparcia;
- rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów;

- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny;
- promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

8. Rodzice:

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny;
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły;
- uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów;
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę;
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole;
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów;
- Rada Rodziców – uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny.

9. Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły;
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną;
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów;
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego;
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji;
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję;
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

VIII .Harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych

Cele szczegółowe, zadania.

L.p.	Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
1.	<p>Edukacja prozdrowotna</p> <p>Kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy poprzez edukację prozdrowotną w szkole</p> <p>Kształtowanie świadomości, że aktywność fizyczna jest wyznacznikiem zdrowia.</p>	<p>Realizacja treści wychowawczo profilaktycznych dotyczących zdrowia w edukacji wczesnoszkolnej, na przyrodzie, biologii, wychowaniu fizycznym, edukacji dla bezpieczeństwa, godzinach do dyspozycji wychowawcy.</p> <p>Organizowanie imprez rekreacyjnych i zawodów sportowych.</p> <p>Organizacja Światowego Dnia Zdrowia</p> <p>Warsztaty zdrowego stylu życia: Organizacja warsztatów edukacyjnych o zdrowym odżywianiu, higienie, dbaniu o zdrowie psychiczne oraz profilaktyce uzależnień.</p> <p>Warsztaty edukacyjne dotyczące szkodliwości palenia papierosów i używania substancji psychoaktywnych</p> <p>Przygotowanie dla rodziców i nauczycieli materiałów edukacyjnych na temat ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży</p> <p>Dostarczanie informacji rodzicom o ofercie</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele biologii Wychowania fizycznego</p> <p>Nauczyciele wych. fiz., wyznaczeni nauczyciele</p> <p>Specjaliści, Wychowawcy</p> <p>Pedagog</p> <p>Pedagog, psycholog</p> <p>Pedagog,</p> <p>Pedagog,</p>	<p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Kwiecień</p> <p>II semestr</p> <p>II semestr</p> <p>Cały rok</p> <p>Zgodnie z potrzebami</p>

		<p>pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodzin w przypadku używania środków i substancji powodujących uzależnienie (profilaktyka wskazująca i selektywna)</p>	psycholodzy	
2.	<p>Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej i patriotycznej. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna</p> <p>Kształtowanie postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych, a także odpowiedzialności za region i ojczyznę.</p>	<p>Organizowanie koncertu z okazji Patrona szkoły</p> <p>Organizowanie uroczystości i imprez historycznych, patriotycznych i kulturalnych w szkole, z uwzględnieniem tradycji, kultury</p> <p>Organizowanie wycieczek do muzeów, teatrów, bibliotek, regionalnych miejsc kulturalnych, miejsc pamięci narodowej</p> <p>Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa ,w tym symulacje ewakuacji i postępowania w sytuacji zagrożenia</p> <p>Prowadzenie działalności Samorządu Uczniowskiego Organizacja wolontariatu w szkole</p>	<p>Dyrektor, Nauczyciele</p> <p>Dyrektor Nauczyciele</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Nauczyciele Opiekun wolontariatu</p>	<p>Wrzesień</p> <p>Zgodnie z terminarzem uroczystości</p> <p>Cały rok</p> <p>Wrzesień</p> <p>Cały rok</p>

<p>3.</p>	<p>Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży</p> <p>Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii oraz wrażliwości na potrzeby innych.</p>	<p>Przeprowadzenie godziny do dyspozycji wychowawcy „Jak dbać o zdrowie psychiczne”</p> <p>Przeprowadzenie zajęć z zakresu edukacji emocjonalnej w klasach I – III</p> <p>Prowadzenie pogadarek psychoedukacyjnych poświęconych rozwiązywaniu konfliktów bez przemocy</p> <p>Prowadzenie zajęć w zakresie radzenia sobie ze złością i innymi trudnymi emocjami dla uczniów przejawiających agresywne zachowania</p> <p>Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej</p> <p>Zachęcanie uczniów do brania udziału w wolontariacie, akcjach charytatywnych,</p>	<p>Wychowawcy</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Pedagog, psycholog</p> <p>Wychowawcy, Specjaliści</p> <p>Pedagog ,psycholog</p> <p>Wychowawcy</p>	<p>Listopad,</p> <p>Marzec,</p> <p>II Semestr</p> <p>Zgodnie z potrzebami</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>
<p>4.</p>	<p>Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych</p> <p>Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli, w szczególności bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji.</p>	<p>Lekcja z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz krytycznego myślenia w kontekście mediów cyfrowych.</p> <p>Wdrażanie nowoczesnych narzędzi edukacyjnych (np. Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej) do codziennej pracy nauczycieli i uczniów.</p> <p>Realizacja programów przeciwdziałających cyberprzemocy oraz dezinformacji w sieci</p> <p>Projekty cyfrowe: Organizowanie projektów cyfrowych, które rozwijają umiejętności programowania, obsługi narzędzi internetowych oraz korzystania z zasobów dostępnych online</p>	<p>Nauczyciel informatyki</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Pedagog</p> <p>Nauczyciele</p>	<p>II semestr</p> <p>Grudzień</p> <p>Luty</p> <p>Cały rok</p>

		Pogadanki i lekcje na temat zagrożeń związanych z mediami	Nauczyciele	Listopad
5.	Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym Wspieranie uczniów migracyjnych oraz nauczanie języka polskiego jako obcego.	Zajęcia z języka polskiego: dodatkowe lekcje języka polskiego dla uczniów z doświadczeniem migracyjnym, Zajęcia integracyjne mające na celu włączenie uczniów migracyjnych do społeczności szkolnej. Szkolenie nauczycieli w zakresie pracy z uczniem wielokulturowym Współpraca z organizacjami wspierającymi integrację migrantów w społeczności lokalnej.	Nauczyciel Wychowawcy Pedagog Pedagog, psycholog	Cały rok Październik Grudzień Zgodnie z potrzebami
6.	Wspieranie umiejętności zawodowych Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie i wspieranie współpracy szkół z pracodawcami. Promowanie znaczenia edukacji i ciągłego rozwoju zawodowego.	Zajęcia z uczniami klas VII i VIII na temat „Kim chcę zostać w przyszłości „ Pogadanki tematyczne na godzinach wychowawczych Organizacja spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami, warsztatów zawodowych i dni kariery. Współpraca z lokalnymi instytucjami: organizowanie wizyt studyjnych w lokalnych instytucjach i firmach, które pozwalają uczniom poznać realia rynku pracy.	Wychowawcy Wychowawcy Nauczyciele Nauczyciele Dyrektor	I semestr Styczeń I semestr II semestr

VIII. Ewaluacja :

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników.

Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców. Program jest zbiorem różnorodnych oczekiwań przewidywań dotyczących efektów wychowania szkolnego. Nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły.

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian;
- analizę dokumentacji;
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli;
- rozmowy z rodzicami;
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.